

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

DATUM	20-6-2018	REFERENTIE	Ellen Vrielink/Bart Althuis
ONS NUMMER	81D352EC	DOORKIESNUMMER	06 12170077
NUMMER PS	2018MME148	E-MAILADRES	ellen.vrielink/bart.althuis@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	MIRT brieven aan de Tweede Kamer dd 21 juni 2018	PORTEFEUILLEHOUDER	Straat

Onderwerp Statenbrief: terugkoppeling BO MIRT

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

Op maandag 4 juni en woensdag 20 juni jl. vonden bestuurlijke overleggen plaats inzake het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Op maandag 4 juni jl. vond het bestuurlijk overleg plaats met de minister van Binnenlandse Zaken, de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat. Op 20 juni vond aanvullend bestuurlijk overleg plaats met de staatssecretaris. Een werkbezoek aan het Stationsgebied, de Merwedekanaalzone en de A12 zone ging aan het overleg van 4 juni vooraf. Tijdens dit overleg hebben ook vertegenwoordigers van Utrecht Science Park (USP), projectontwikkelaars en de werkgevers gesproken over hun zorgen met betrekking tot de groeiopgaven versus bereikbaarheid van de stad en regio.

Uitkomsten van deze overleggen zijn door kabinet verwoord in de brieven vanuit BZK en IenW aan de Tweede Kamer (dd 20 juni 2018).

Hierbij informeren wij u over de uitkomsten van deze overleggen. Deze brief is parallel verzonden aan de leden van de gemeenteraad in Utrecht.

Voorgeschiedenis

- 2010: besluit Rijk en regio, na intensief voortraject, tot MIRT onderzoek OV bereikbaarheid USP irt ruimtelijke opgave in de Utrechtse regio. Ook uit vervolganalyses, zoals de Quickscan haalbaarheid Spoorverbinding Utrecht Oost is gezamenlijk beeld ontstaan van aard en omvang van de opgave en mogelijke oplossingsrichtingen;
- 2016: Gebiedsverkenning Utrecht Oost (GUO). In het BO-MIRT 2016 is deze Gebiedsverkenning vastgesteld als kansrijk groeiperspectief;
- 2017: In het BO MIRT wordt op basis van het Eindrapport U Ned eerste fase, de urgentie van de Utrechtse groeiopgave onderkend en wordt een gebiedsgericht bereikbaarheidsprogramma aangekondigd. Start van een kwartiermakersfase om een Programmaplan op stellen.

Essentie / samenvatting:

Wij hebben als regio met het Rijk vastgesteld dat de mobiliteitsopgave van de regio Utrecht complex, omvangrijk en van nationaal belang is. Utrecht is de rotonde van Nederland, en daarmee meer dan een knooppunt. De nationale capaciteitsanalyse laat zien dat zes van de elf nationale urgente capaciteitsproblemen (weg en OV) in 2040 verbonden zijn met de regio Utrecht. Daarnaast groeit volgens de Toekomstverkenning Welvaart en Leefomgeving (WLO) scenario's van de planbureaus zowel het aantal woningen als het aantal arbeidsplaatsen in de regio Utrecht in ruim 20 jaar met meer dan 30%. Dit betekent tot 2040 een groei van 50.000 a 60.000 woningen in de stad, en 100.000 woningen in de gehele regio. Utrecht is daarmee de snelst groeiende stedelijke regio van Nederland, wat samen gaat met een grote toename van mobiliteit.

Wij hebben als regio met het Rijk het Programmaplan U Ned vastgesteld en er komt een gezamenlijke rijk/regio programma-organisatie. Dit programma stelt de regio in staat een duurzame samenwerking met het Rijk aan te gaan. Een belangrijke programmaliijn is het MIRT Onderzoek 'Wonen, Werken, Bereikbaarheid en Leefbaarheid in de MRU' (Metropoolregio Utrecht).

Twee andere essentiële onderdelen van het programmaplan zijn de Korte Termijn Aanpak, en de MIRT-verkenning bereikbaarheidsproblemen naar en van Utrecht Sciencepark (USP) en op de multimodale knoop Utrecht CS. Op deze twee onderdelen wil de regio meer vaart maken met financiële afspraken met het Rijk.

Betreffende de Korte Termijn Aanpak (KTA) is besloten tot een gefaseerde programmering, waarbij aan de hand van nader op te stellen criteria tot een set maatregelen zal worden besloten. Deze maatregelen hebben betrekking op versterking van fietsnetwerken, OV knopen en doorstromingsmaatregelen openbaar vervoer, doelgroepenaanpak, de werkgeversaanpak, versterking logistiek en innovatie tot 2023. Vooruitlopend hierop reserveren rijk en regio samen een bedrag van 15 miljoen voor de eerste tranche 2018-2019. Wij hechten aan dit besluit omdat wij hiermee de samenwerking met regionale partners, zoals oa. het werkgeversnetwerk U15, voort kunnen zetten. Tegelijk moeten we er op vertrouwen dat het Rijk samen met ons voortgang boekt om in het najaar tot een afspraak over een volgende set maatregelen te kunnen komen.

Ten tweede is het nog onduidelijk of in het BO MIRT van het najaar 2018 een startbeslissing kan worden genomen over de MIRT-verkenning "Multimodale knoop Utrecht CS en de verbinding met Utrecht Science Park (USP)". Het Rijk wil in een pre-verkenning verder studeren op de knelpunten en de mogelijkheden voor financiering. Daarbij willen minister en staatssecretaris eerst een landelijk beeld hebben van alle benodigde mobiliteitsinvesteringen, voordat zij toezeggingen doen aan regio's. Mogelijke consequentie is uitstel van de investeringsbeslissing.

Tenslotte is gesproken over het versnellen van de regionale woningbouwopgave, specifiek om te komen tot een set van regionale afspraken tussen Rijk en regio in het najaar 2018. Rijk en regio spreken de ambitie uit om de woningbouwproductie in de Utrechtse regio te vergroten en te versnellen, om ruimte te bieden aan de grote vraag naar woningen en werklocaties. Deze ambitie moet hand in hand gaan met mobiliteitsinvesteringen. Wat ons betreft is het benodigde tempo van de woningbouwproductie niet in lijn met de snelheid waarin wij met het Rijk investeringsbesluiten kunnen nemen.

Hoe verder?

Ter voorbereiding op het BO MIRT van dit najaar werken wij met volle kracht door aan de scope van de MIRT-Verkenning, zodat een startbeslissing in het najaar mogelijk blijft. Samen met gemeente Utrecht, regiogemeenten, werkgevers, onderwijsinstellingen en andere partners bouwen wij aan een alliantie die gezonde groei en bereikbaarheid in de regio Utrecht mogelijk gaat maken. Zo werken provincie en U10 gemeenten gezamenlijk aan een onderzoek naar potentiële woningbouwlocaties, wat voor het vervolg van U Ned en afspraken met het Rijk een belangrijke bouwsteen zal vormen.

De traditionele mogelijkheden voor bekostiging van nieuwe infrastructuur door de rijksoverheid, zijn met het opdrogen van de aardgasbaten, sterk verminderd. We hebben begrip voor deze financiële uitdaging en zoeken constructief mee naar nieuwe oplossingen voor dit financiële vraagstuk. Tegelijkertijd constateren we de enorme groeiopgaven voor de stedelijke regio's in de Noordvleugel. Huidige rijksmiddelen zijn niet meer toereikend om deze opgaven aan te pakken en daarom zullen we in Nederland toe moeten naar een andere bekostiging van verstedelijking en mobiliteit. Op zoek naar financieel perspectief heeft de Gemeente Utrecht samen met de andere G4-steden een onderzoek uitgezet naar alternatieve vormen van bekostiging van mobiliteitsmaatregelen. In de onderzoeken naar een nieuwe bekostigingssystematiek trekken gemeente Utrecht en de Provincie samen op.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het mogelijk maken van een gezonde groei van wonen, werken en verblijven in de Metropoolregio Utrecht.

Wettelijke grondslag

Op basis van artikel 5 Planwet Verkeer en Vervoer stellen PS een Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan (Mobiliteitsplan) vast. Op basis van artikel 158 van de provinciewet voeren GS het Mobiliteitsplan uit. U Ned maakt onderdeel uit van het Mobiliteitsplan.

Het vervolg van het programma U Ned en de verdere financiering ervan zal ter besluitvorming aan u worden voorgelegd. Het met de partners opgestelde programmaplan vormt dan de basis voor het statenvoorstel. Zoals in het programmaplan staat aangegeven (pagina 9) verandert het Programma U Ned niet de formele taken en bevoegdheden van de afzonderlijke partners. Dat betekent dat de afspraken die rijk en regio binnen het programma maken, vaak nog verankerd moeten worden in formele besluiten (bijvoorbeeld in omgevingsvisies). De democratische legitimatie blijft daarmee gewaarborgd.

Financiële consequenties

Om de bereikbaarheid in de regio Utrecht te verbeteren zijn grote investeringen nodig. Naast een rijksbijdrage wordt ook van de regio een bijdrage verwacht.

Vooruitlopend op de start van het programma hebben wij, voor de continuïteit op korte termijn, €4.250.000 ter beschikking gesteld voor de Korte Termijn Aanpak (o.a. Goed op weg, werkgeversaanpak) en programmaondersteuning van U Ned. Dit is onderdeel van de middelen uit het Mobiliteitsprogramma met betrekking tot regionale samenwerkingsprogramma's.

Vervolgprocedure/voortgang

Op 27 juni is in de Tweede Kamer het zogenaamde Algemeen Overleg over het MIRT. Vanzelfsprekend informeren wij Tweede Kamerleden over ons standpunt over de uitkomsten van dit Bestuurlijk Overleg. We willen dat het Rijk haar beloften inlost uit het Regeerakkoord inclusief de toezeggingen van de minister en staatssecretaris op moties en vragen van Tweede Kamerleden.

Afgesproken is om half september, vooruitlopend op het BO MIRT najaar 2018, een extra BO in te plannen om afspraken voor te bereiden over het versnellen en vergroten van de woningbouw.

Het Programma U Ned, waaronder de provinciale focuspunten van de scope van het programma en de verdere financiering daarvan worden voor het volgende BO MIRT (najaar 2018) ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,